

**ЗА ВТОРИЧНАТА ЕКСПРЕСИВИЗАЦИЯ
НА НЯКОИ ПЕРИФРАЗИ С РЕФЕРЕНТ *ЖЕНИ(ТЕ)*
В РУСКИЯ МЕДИЕН ДИСКУРС¹**

Силвия Петкова
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

**ON THE SECONDARY EXPRESSIVIZATION OF SOME
PERIPHRASES REFERRING TO WOMEN
IN RUSSIAN MEDIA DISCOURSE**

Silvia Petkova
St. Kliment Ohridski University of Sofia

The study is focused on figurative periphrases which refer to women in Russian print media. The starting point for the discussion is the notion that the conventional periphrases are an important part of the phraseological fund of a language and the examination of their functioning in discourse can reveal some salient features of contemporary value system. In newspaper articles, the conventional periphrases referring to women tend to be used in a polemical or ironical type of context. In such cases the effect of secondary expressivization is observed, which shows the speaker's attitude to traditional gender stereotypes reflected in language. When applied to the units under consideration, the rhetorical devices of negation, oxymoron, antithesis and wordplay enable the journalists to challenge the established mental models and address some gender-sensitive social issues.

Key words: Russian language, periphrases, gender stereotypes, irony, speaker's attitude

Обект на това изследване са образните перифрази, които служат за назоваване на лица от женски пол в руския език. Отп-

¹ Това изследване е осъществено в рамките на научния проект „Експресивност и оценка в руския периодичен печат от началото на 21. век до днес“ с финансовата подкрепа на Фонд „Научни изследвания“ към СУ „Св. Климент Охридски“ – договор № 80-10-123/15.04.2019 г.

равна точка на представения анализ е убеждението, че конвенционалните перифрази биват пропускани в класификациите на фразеологичните единици.

Както е известно, перифразата е израз, който непряко, описателно назовава предмети и явления от действителността. Иносказанията, отнасящи се към тази категория, имат предимно емоционално-експресивен, оценъчен характер и извеждат на преден план определено качество на денотата.

Според концепцията на И. Р. Галперин интересуващите ни езикови единици се делят на: а) традиционни перифрази (техният смисъл е ясен и без представянето им в подходящ контекст, за изясняване на значението им не е необходима допълнителна информация); б) оригинални перифрази (авторски, създадени от писателите) (вж. Галперин 1958: 159).

Подобна типология откриваме и в трудовете на В. П. Москвин, където перифразите се класифицират според степента им на усвояемост от езиковата система. Диференцират се: а) езикови перифрази, които са общоизвестни и принадлежат към системата на езика; б) речеви перифрази, които са характерни за стила на определен автор (вж. Москвин 2006: 37).

Като се опираме на тези двучленни класификации, смятаме за подходящо разграничаването на устойчиви и оказионални перифрази.

Устойчиви са перифразите, които са в една или друга степен идиоматични и значението им е добре известно на представители на съответната лингвокултурна общност. За руския език такива са например изразите: *солнце русской поэзии* (вместо *А. С. Пушкин*), *архитектор перестройки* (вместо *М. С. Горбачев*), *злодейка с наклейкой* (вместо *водка*), *стражи порядка* (вместо *полицейские*).

Оказионални са перифразите, които се образуват свободно в процеса на речта и имат несистемно значение, което е валидно само за съответния контекст, например поетичните перифрази *задумчивые гиганты* (вместо *горные вершины*), *душистый ковер* (вместо *трава*).

Към фразеологията могат да бъдат отнесени устойчивите перифрази, тъй като те подлежат на каталогизация като общоизвестни словосъчетания, чиито конституенти образуват смислово цяло. Трябва да признаем обаче, че подобно на повечето вербални единици, определяни като езикови клишета, перифразите рядко попадат в ползването на фразеолозите, тъй като принадлежат към периферията на фразеологичната система. Обикновено те се интерпретират в лингвистичната литература като реторични фигури, които усилват въз-

действието върху адресата, внасят разнообразие в изказа и дават възможност да се избегнат повторенията. От друга страна, интензивната им употреба в съвременната речева практика, и по-специално в медийния дискурс, ни кара да се замислим върху особеностите на тяхното функциониране, върху контекстуалните условия, в които те реализират прагматичния си потенциал в качеството си на фразеологични единици.

За повечето от традиционните перифрази е характерно избледняване на метафоричния образ (рус. *стертая метафоричность*) в резултат на честото им използване в речта. Това е стимул за авторите на медийни текстове да търсят начини да освежат остротата на възприятието на образите, изградени от перифразите, като ги представят в нов ракурс.

Наблюденията ни върху езика на руските печатни медии показват, че перифразите с референт *лица от женски пол* не са изключение. Представените в тях ментални стереотипи в редица случаи биват оспорвани и/или подлагани на смислова модификация. Това им придава нов експресивен заряд, който е вторичен спрямо първоначално заложената в тях експресия, вече загубила яркостта си. С други думи, наблюдава се вторична експресивизация на перифразите.

За да разгледаме по-отблизо механизмите за вторичната експресивизация на перифразите, отнасящи се до жените, в руските печатни медии, подбрахме контексти на употребата на перифрази от **три семантични групи. Те назовават:**

- **жените в тяхната съвкупност: *слабый пол, прекрасный пол, нежный пол, прекрасная половина человечества, ребро Адама* и др.;**
- **жената по отношение на връзката ѝ с определен мъж: *вторая половина, дражайшая половина, законная половина, лучшая половина, подруга жизни, спутница жизни, дама сердца, подруга сердца* и др.;**
- **представителките на конкретна социална група. Като пример беше взет синонимният ред от евфемистични перифрази, заместващи думата *проститутка*: *жрица любви, представительница древнейшей профессии, женщина легкого поведения, дама с камелиями, дама полусвета, девушка по вызову, девушка без комплексов, ночная бабочка, ночная фея* и др.**

В рамките на първата група интерес представлява спецификата на употреба на добре известната перифраза *слабый пол* в медийните текстове.

Авторите на един от най-новите речници на руските поговорки предлагат следното определение на тази фраза: „Книжн. О женщинах. Восходит к древнеримскому писателю Апулею“ (Мокиенко, Никитина 2007: 515). Тя се базира на архетипната опозиция *мъж – жена* и свързаната с нея опозиция *силен – слаб*. Според заложения в перифразата културен код образът на жената се отъждествява с физическа и духовна слабост, с липса на достатъчно воля и способност да проявява характер и ум. В изграждането на образа на фразеологизма участва скритата поляризация на женското и мъжкото начало: *слабый пол – сильный пол*. Тук е отразена еталонната за европейските народи представа, че жената е крехко същество, което отстъпва на мъжа във физическо и интелектуално отношение и затова се нуждае от неговата защита и покровителство. Сходни перифрази откриваме и в други европейски езици: срв. англ. *the weaker sex*, фр. *le sexe faible* (вж. Телия 2006).

Нашето съвремие предоставя многобройни доказателства за това, че традиционната представа за жените като за слаби същества подлежи на ревизия. Затова напълно обясним е фактът, че в руския медиен дискурс се регистрира тенденция към отхвърляне на стереотипа, отразен в разглежданата перифраза. По-долу са представени примери за две от най-често прилаганите полемични техники, насочени към разчупване на установения андроцентричен модел.

(1) **Слабый пол показываает силу** <На Уимблдоне во вторник был «женский день»>

... Собранность дала себя знать в решающий момент. Недостигаемая «укоротка» и два мощных удара справа принесли 25-летней Дженнифер победу в 3-м сете со счетом 6:3. А рядом на первом корте в это время мстила за Серену ее сестра Винус. Она в пух и прах разнесла француженку Натали Тозья (Комсомольская правда, 05.07.2001).

(2) **Неслабый пол: три истории о женщинах, которые сильнее мужчин** <Накануне 8 марта „Комсомольская правда – Самара“ встретила с самыми сильными женщинами Самарской области, которые жмут по 545 кг.> (Комсомольская правда – Самара, 07.03.2018).

Заглавието на първия текст представлява оксиморон, в който се съчетават понятията *слабост* и *сила*. Чрез него журналистът заявява

позицията си, че звездите на женския тенис само условно могат да бъдат наречени *слаб пол*, тъй като за тях изобщо не е характерна физическа немощ. Тезата за впечатляващата сила на тенисистките е подкрепена и с фрагменти от текста, в които действията на две от именитите участнички в турнира „Уимбълдън“ са описани с изразите *мощный удар* и *разнести в пух и прах*.

В (2) авторът използва негацията, за да полемизира пряко с еталонната представа за слабостта на жените. Въздействието на отрицанието, трансформиращо перифразата, се допълва и от ефекта на когнитивния шок, породен от информацията, че предстои да бъдат разказани историите на жени, които са по-силни от мъжете (*сильнее мужчин*).

На оксиморона като реторичен похват разчита и авторът на заглавие (3). За разлика от (1) обаче тук се отрича валидността на другия възможен прочит на компонента *слабый*, а именно: ‘незначителен, намиращ се в подчинено положение’.

(3) **Влиятельный слабый пол** <Новый рейтинг Forbes> (Московский комсомолец, 25.08.2011)

Публикацията представя класацията на списание „Форбс“ на най-влиятелните жени в света. Самата същина на информацията опровергава заложеното в перифразата схващане, че жените са съсловие, което не играе важна роля в обществения живот.

Интерес представляват и случаите, когато кавичките се използват като средство за дистанциране от общоприетия израз:

(4) **Лучшие мужчины – это женщины: пришло время забыть о „слабом поле“** <Гендерный переворот> (Московский комсомолец, 06.03.2019)

Авторът на публикацията разсъждава върху джендърния преврат като неоспорима реалност в наши дни. Според него в съвременното ни социалните роли на мъжа и жената напълно се различават от някогашния модел. Кавичките, с които е маркирана устойчивата перифраза, са израз на несъгласие със съществуващия от векове ментален стереотип. Констатацията, че е време да забравим за „слабия пол“, е езикова рефлексия върху уместността на употребата на самата номинативна единица. В подкрепа на необходимостта да бъде отхвърлено закостенялото разбиране, че жените са слаби същества, заглавието започва с прецедентното изказване „Лучшие мужчины – это женщины“. То е препратка към известното стихотворение на Евгений Евтушенко

„Женщинам“ (1961 г.), според чието послание жените проявяват героизъм и мъжество, за които може да им завиди всеки мъж:

*Я не верю в слабость вашу, жертвенность,
от рожденья вы не таковы.*

***Женственной намного ваша женственность
от того что мужественны вы.***

*Я люблю вас нежно и жалеюще,
но на вас завидуя смотрю,
Лучшие мужчины – это женщины.
Это вам я точно говорю.*

Друга широко употребявана перифраза – *прекрасный пол* – извежда на преден план представата за жените като за физически привлекателни създания, отличаващи се с външно обаяние. Известно е, че на женската красота се придава голямо значение още в антични времена. По-късно, в епохата на рицарството, тя е въплътена в образа на *Прекрасната дама* като идеал за физическо и духовно съвършенство. Образът на перифразата *прекрасный пол* се базира на идеята, че красотата е особено ценно, желано качество на жената, докато при мъжа тя не е от значение. Сходни перифрази има и в други европейски езици – срв. англ. *the fair sex*, фр. *le beau sexe* (вж. Телия 2006).

Следното заглавие илюстрира възможностите за употреба на тази перифраза в полемичен контекст:

(5) Прекрасный пол превратился в хладнокровных альфа-самок

... теперь помимо альфа-самцов на тропу войны за жизненный успех вышли женщины. Чтобы добиться успеха на любом традиционно мужском поприще, женщина должна быть умнее, сильнее, хитрее и изворотливее. Она должна уметь интриговать, подсиживать, предавать. Уничтожать не только прямых конкурентов, но и вообще всякого, кто может представлять хотя бы теоретическую угрозу её карьере (Комсомольская правда, 11.08.2018).

Заглавието се гради на антитезата *прекрасный пол – хладнокровные альфа-самки*. Така журналистът внушава негативно отношение към трансформацията, която според него претърпяват жените в наши дни – от красиви и нежни същества те се превръщат в безмилостни кариеристки, които са готови да си проправят път към върха с всякакви средства. Тук откриваме поредното доказателство за важната роля на прагматичния заряд на медийното заглавие при интерпретацията

на цялостния смисъл на публикацията. Разсъждавайки върху начините за изразяване на оценка в руската преса, Е. Раденкова подчертава решаващото значение на заглавията, в които „тоналността реализира определена нагласа на възприятие на медийното съобщение като неутрално или емоционално, конфликтно или кооперативно, сериозно или комично, доброжелателно или агресивно“ (Раденкова 2019: 141). В разглежданата статия журналистът се стреми чрез тоналността на заглавието да настрои читателя към критична емоционална оценка на актуалната ситуация, представена в основния текст. При този емотивно наситен начален тласък за адресата е невъзможно да остане равнодушен към съдържанието на статията, в която съвременните жени са обрисувани като войнстващи създания, твърде различни от традиционните естетизирани представи за тях.

Избледнелият образ, съдържащ се в перифразата, може да бъде „освежен“ и благодарение на образуването на сравнителна степен от изходната форма. Този по-рядко срещан похват е използван в публикация, разказваща за конкурс за красота, на който е избрана най-красивата майка в Русия:

(6) Родина-мать берет

По поводу Дня независимости России в казино „Кристалл“ выбирали самую красивую маму страны. ... Поскольку все участницы оказались замужем, и у большинства **менее прекрасная половина** сидела в зале, обычных для конкурсов красоты энергичных мужчин здесь не было (Коммерсантъ, 14.06.2000).

Свидетели сме на необичайна препратка към устойчивата перифраза *прекрасная половина человечества* чрез конструиране на официалната перифраза *менее прекрасная половина*, чийто референт са съпрузите на участничките в конкурса. Това придава шеговита тоналност на текста и същевременно актуализира идеята, че жените без съмнение са по-красивата част от човешкия род.

Нашите наблюдения показват, че авторите на статии в руската преса често си служат с перифрази, които по произход са цитати (прецедентни изрази). Ще разгледаме два типични примера за употреба на перифрази от интертекстуален тип, чийто референт са жените.

В статия, поставяща въпроса за недостатъчния брой жени, заемащи ръководни държавни постове в Русия, като заместител на съществителното *женщины* е използвана перифразата *прекрасные леди*. Тя е препратка към заглавието на популярния мюзикъл „Моята прекрасная лейди“ (англ. *My Fair Lady*), създаден по пиесата на Бърнард

Шоу „Пигмалион“. С употребата на фразата, която очевидно звучи твърде „изискано“, в съчетание с думата *толпы* (бълг. *тълни*) авторът постига стилистично-оценъчна парадоксалност на изказа. Това води до „олекване“ на текста, до представяне на проблема в недотам сериозна светлина.

(7) Амазонки в загоне

Пет години тому назад Ельцин подписа специален указ – об увеличении количества женщин в федеральных и региональных органах власти. Как и в случае с многими другими указами хозяина Кремля, результат оказался близким к нулю. Сегодня большинство чиновников даже не помнит о существовании этого документа. Но что бы было, если бы события развивались по-другому? Если бы коридоры российских властных чертогов заполнили толпы **прекрасных леди**? (Московский комсомолец, 06.03.2001)

Към крилатите перифрази с референт *жените* можем да отнесем и метонимната номинация *ребро Адама*, визираща библейския сюжет за създаването на жената от реброто на първия мъж. Перифразата, отразяваща менталния стереотип за вторичността на жената спрямо мъжа, е обект на езикова игра в заглавието на публикация, в която се обсъжда темата за женския бокс:

(8) Затрещали **ребра Адама** <Что скажут мужчины из МОК?>

18 октябрия в физкультурно-оздоровительном комплексе «Горизонт», расположенном в 47 километрах от Москвы, прошла первая в истории матчевая встреча сборных команд России и Украины по женскому боксу. Данное событие стало одним из последних этапов подготовки к чемпионату мира по боксу среди женщин. Всемирный женский, извините за выражение, «мордобой» пройдет в конце ноября в Китае. Ожидается, что там же будет принято историческое решение о включении этого вида спорта в программу Олимпиады 2012 года в Лондоне! (Московский комсомолец, 22.10.2008)

Към библейската фраза е приложен игровият похват двойна актуализация на смисъла. Буквализацията на значението, постигната чрез употребата на перифразата в множествено число в съчетание с глаголната форма *затрещали*, създава подчертано натуралистична представа за женския бокс. Чрез нея авторът изразява крайния си скептицизъм относно ползите от включването на този вид спорт в списъка на олимпийските дисциплини. Гротескният образ на пукащите „ребра Адамови“ изпъква още по-отчетливо на фона на грубо сар-

кастичния израз *всемирный женский „мордобой“*, използван в текста като синоним на световния шампионат по бокс за жени.

В рамките на втората семантична група ще се спрем на две перифрази, които образно назовават жената в ролята ѝ на съпруга.

Перифразата (*чья-либо*) *дражайшая половина* се употребява като синоним на по-разпространения вариант (*чья-либо*) *вторая половина*. Подобно на повечето фразеологични единици, които се категоризират като архаични в съвременния език, изразът *дражайшая половина* се появява в медийните текстове предимно при реализация на стратегията на иронията.

(9) Как и где одеваются политики и их жены

Мы никогда не сомневались в том, что наши политики не бедствуют. Чтобы это понять, необязательно подходить к ним близко. Тот же телеэкран свидетельствует: кому-то все-таки чертовски хорошо живется на Руси.

Супруги политиков на публике появляются нечасто. Но статус мужа диктует: жена должна соответствовать. Во внешнем облике, естественно, тоже. Так сколько же стоит гардероб высшего чиновника и его *дражайшей половины*? И где эти публичные люди совершают покупки? Может быть, за границей? Вовсе нет. Зарубежный шопинг тоже имеет место. Но чаще свой гардероб наши суперзанятые политики пополняют в родном Отечестве. Причем в самом центре Москвы, в непосредственной близости от места работы, **в дорогих бутиках**, по которым мы и прошли (Комсомольская правда, 30.06.2005).

Подигравателната тоналност е създадена още в началния абзац, където по отношение на политиките е употребен преднамерено смекченият израз *не бедствуют* вместо *живут богато*. Перифразата *дражайшая половина*, чийто денотат е обобщеният образ на съпругата на високопоставения политик, участва в игра на думи, подсилваща ироничното звучене на текста. Игровата техника се основава на преднамерения сблъсък на значенията на енокоренните прилагателни в словосъчетанията *дражайшая половина – дорогие бутики*, в резултат на който при прочита на значението на перифразата възниква остроумна двусмислица.

Към разглежданата група принадлежи и перифразата *подруга жизни*. Според известния речник на М. И. Михелсон тя е буквален превод от немския израз *Lebensgenossin* и е фиксирана в руската литература още през 19. век (Михелсон 1912: 645). Както често се наблюдава при фразеологизмите, звучащи високопарно или сантимен-

тално, тази перифраза се употребява в медийните текстове за създаване на иронична тоналност.

(10) **Смиренная страдалица.** Она не ругает мужа почем зря и ничего не требует. Но делает это так, что мужчина чувствует себя полнейшим ничтожеством, с которого и спрашивать-то что-либо бесполезно. [...] Особенно опасна такая „подруга жизни“, по мнению Олега Шевченко, в трудное кризисное время. Представьте: человек потерял работу, переживает, сомневается в своих силах, а жена твердит, что все, хана, кому он нужен, сейчас и хорошему специалисту места не найти, не то что ему... Тут у самого стойкого руки опустятся! (Московский комсомолец, 04.04.2015)

Маркирането с кавички на перифразата *подруга жизни* е сигнал за задействане на механизма на ироничното дистанциране. Тук е мястото да припомним, че иронията априори е свързана с изразяването на негативна оценка, но по индиректен начин, поради което интензитетът на илокутивната сила варира в зависимост от контекста. Както отбелязва Д. Хамзе, синтетичният компонент *Аз иронизирам* е резултат от акта *Аз оценявам*, чиито разновидности са актовете *неодобрение, недоволство, презрение, критика, порицание, укор, обвинение, осъждане* (Хамзе 2013: 83). В случая можем да определим предаденото чрез иронията отношение като осъждане на поведението на онези жени, които в противовес на социалните очаквания да бъдат „другарки в живота“, всъщност вредят на мъжете си, като ги обезкуражават и ги карат да се примирят с неуспеха си. Индиректната оценка, чийто носител е перифразата, е подсилена и от пряката квалификация *опасна*.

Интерес представляват и евфемистичните перифрази, които придават по-благоприятен облик на езиковия знак, отнасящ се към определен табуиран или „неудобен“ референт. При евфемизацията „фокусът на възприемане на обекта се измества [...] чрез извеждане на нежелателния признак извън рамките на актуалната семантична структура“ (Ботороева 2011: 7). Следователно, колкото повече евфемистичната перифраза се отдалечава от първообраза на референта, толкова по-висока е степента на смекчаване на негативните конотации.

Типичен за тази група е синонимният ред от перифрази, заместващи думата *проститутка*. В руския език откриваме голямо изобилие от образни фразеологични съчетания, „облагородяващи“ съответния денотат. Наред с отдавна утвърдените *жрица любви, представительница древнейшей профессии, женщина легкого поведения* често се използват и някои по-модерно звучащи перифрази: *девушка по вызову, девушка без комплексов, ночная бабочка, ночная фея* и др.

Част от тези иносказания откриваме в следния текст:

(11) „Страшно прибыльно“: самостоятельные **ночные бабочки** открыли „точку доступа“ на Новорижском шоссе

Трех **девушек легкого поведения** обнаружили оперативники в лесополосе в Красногорском районе – **сотрудницы эротического фронта** трудились самостоятельно, не прибегая к услугам сутенеров и охраны, сообщили в пресс-службе подмосковного управления МВД.

„Точка доступа“ располагалась на Новорижском шоссе, которое, по признанию самих **жриц любви**, является довольно прибыльным местом (Комсомольская правда, 20.11.2017).

Като ключов компонент на микротекста на заглавието е избрана перифразата *ночная бабочка*, представяща в романтична светлина жените, извършващи платени сексуални услуги. Тя започва да се употребява като евфемизъм в края на 20. век и води началото си от едноименната песен с драматичен текст, изпълнявана от Олег Газманов (вж. Сеничкина 2008: 275). Все още живата образност на зооморфната номинация е призвана да привлече интереса на читателя към публикацията. В заглавието метафоричната перифраза се озовава в ироничен контекст, изграден върху един от разпространените похвати за постигане на комичен ефект – смесването на стиловете. Евфемизмът, рисуващ поетичния образ на нощната пеперуда, рязко контрастира с елементите на деловия език: наречието *прибыльно* и номинативната фраза „точка доступа“, свързана с областта на интернет технологиите. Стилото противоречие в заглавието ориентира читателя към иронична интерпретация на основния текст, в който освен общоизвестните устойчиви перифрази *девушки легкого поведения* и *жрицы любви* откриваме и казионалната перифраза *сотрудницы эротического фронта*. Този авторски израз добавя допълнителни нюанси към изразената иронична оценка, тъй като наподобява перифразата *бойцы невидимого фронта* (вместо *разведчики*), асоциирана с висок героизъм. Описвайки денотативната ситуация чрез богат набор от перифрази, журналистът съумява в интересна форма да разкаже пикантния новинарския сюжет с действащи лица жени, за чиято професия не е прието да се говори директно.

В руския език се забелязва тенденция за постоянно обновяване на състава на перифразите. За това свидетелства и едно от новите попълнения в разглежданата семантична група, чийто автор е президентът на Русия. На пресконференция през 2017 г. Владимир Путин коментира скандал, свързан с предполагаемата среща на Доналд Тръмп с представителки на най-древната професия по време на посещение в

Москва през 2013 г. Информацията се базира на доклад на британското разузнаване, но според руския президент е малко вероятно тя да е достоверна. Ето как звучи част от коментара му, цитиран в медиите:

(12) Это человек, во-первых, взрослый уже. А во-вторых, человек, который ну не всю жизнь, но многие годы занимался организацией конкурсов красоты, общался с самыми красивыми женщинами мира. Вы знаете, я с трудом могу такое представить, что он побегал в отель встречаться с нашими девушками с пониженной социальной ответственностью (РИА Новости, 17.01.2017).

Тази новосъздадена евфемистична перифраза бързо се превръща от авторска в устойчива. Успехът ѝ се дължи на имитацията на политически коректната реч, в която преките наименования на някои стигматизирани професии и социални групи се заменят с поликомпонентни словосъчетания, звучащи доста неопределено. В случая камуфлирането на денотата става чрез изместване на фокуса от платения секс като тема табу към далеч по-приемливата тема за социалната отговорност. Абсурдът на този семантичен преход съвсем закономерно генерира комизъм.

Осъщественият анализ показва, че авторите на медийни текстове използват ресурсите на перифразата, за да реализират по ярък начин комуникативните си намерения за изразяване на определено отношение към обсъжданите събития, в които жени(те) са главни действащи лица. В повечето случаи повторното „съживяване“ на избледнелия вследствие на продължителна употреба образ на перифразата става възможно чрез поставяне на добре познатото езиково клише в необичаен контекст. Прилаганите похвати за вторична експресивизация на перифразите, сред които се открояват оксиморонът, антитезата, играта на думи и смесването на стиловете, не само придават на изказа желаните стилистични нюанси, но имат и смислообразуваща функция – те имат съществен принос за трансфера на съдържателно-концептуалната и подтекстовата информация в медийния дискурс.

ЛИТЕРАТУРА

Галперин 1958: Гальперин, И. Р. *Очерки по стилистике английского языка*. [Gal'perin, I. R. *Ocherki po stilistike anglijskogo jazyka*.] Москва: Издательство литературы на иностранных языках, 1958.

Ботороева 2011: Ботороева, Ю. С. *Лингвосемиотические аспекты эволюции эвфемизма в контексте времени культуры* (на материале

английского языка). [Автореферат диссертации ... канд. филол. наук. [Botoroeva, J. S. Lingvosemioticheskie aspekty evoljutsii evfemizma v kontekste vremeni kul'tury (na materiale anglijskogo jazyka).] Иркутск, 2011.]

Михелсон 1912: Михельсон, М. И. Русская мысль и речь. Свое и чужое. Опыт русской фразеологии. Сборник образных слов и иносказаний. [Mihel'son, M. I. Russkaja mysl' i rech'. Svoe i chuzhoe. Opyt russkoj frazeologii. Sbornik obraznyh slov i inoskazanij.] СПб.: Русские словари, 1912.

Мокиенко, Никитина 2007: Мокиенко, В. М., Никитина, Т. Г. *Большой словарь русских поговорок.* [Mokienko, V. M., Nikitina, T.G. Bol'shoj slovar' russkih pogovorok.] Москва: ОЛМА Медиа Групп, 2007.

Москвин 2006: Москвин, В. П. *Русская метафора: Очерк семиотической теории.* [Moskvin, V. P. Russkaja metafora: Oчерk semioticheskoj teorii.] Москва: Ленанд, 2006.

Раденкова 2019: Раденкова, Е. *Фразеологичната единица като носител на образност и експресия в руския публицистичен текст.* [Radenkova, E. Frazeologichnata edinica kato nositel na obraznost i ekspresija v ruskija publitsistichen tekst.] // Сборник доклади от годишната университетска научна конференция на Националния военен университет „Васил Левски“, 27 – 28 юни 2019 г., Том 2, Научно направление „Педагогически и хуманитарни науки“, Велико Търново: Издателски комплекс на НВУ, 2019, 139 – 148.

Сеничкина 2008: Сеничкина, Е. П. *Словарь эвфемизмов русского языка.* [Senichkina, E. P. Slovar' evfemizmov russkogo jazyka.] Москва: Флинта, 2008.

Телия 2006: Телия, В. Н. (ред). *Большой фразеологический словарь русского языка.* [Telija, V. N. (ed.). Bol'shoj frazeologicheskij slovar' russkogo jazyka.] Москва: АСТ-Пресс, 2006.

Хамзе 2013: Hamze, D. *Irony in its pragmatic aspect // Forms of social communication in the dynamics of human society development. Materials digest of the XXXVII International Research and Practice Conference and the III stage of the Championship in philological, historical and sociological sciences (London, December 05 – December 10, 2012), London: IASHE, 2013, 82 – 84.*